

פרק ו' ייחי

על מנהיגות והחלטה קשה (וגבורה) (מט, א)

"ויקרא יעקב אל בניו, ויאמר: האספו ואגידה לכם את אשר יקרה אתכם באחרית הימים" יעקב מכנס את בניו, וمبرך אותם. הוא יודיע כי באויר מרחפת שאלת העדיפות בין הבנים. יהודה מחד משוכנע שזכותו כאח בוגר וממנהיג לזכות בברכה המועדף, ומайдך יוסף שוקד על זכאותו להיות האח הבכיר אותן על אהבת אביו וגדלותו ונחישותו בבית פרעה.

יעקב חש כי ברכתו של גורלית לחיה האומה כולה, ולכן אין פום פוסף על אף אחד מן האחים. אולם עם זאת, ניתן להבחין כי הברכות לヨוסף וליהודה ארוכות מברכותו של כל אחיהם. אין ספק כי יעקב מכיר בעוצמתם של הלאו, ועל כן הוא מሩע עליהם שלל ברכות. אך הסתירה עומדת בעינה, מי מבני יעקב הוא המועדף?? את מי רואה יעקב כמשמעותו הנצחי ומוביל את האומה הישראלית??

בבאו של יעקב לברך הבנים, הוא מצויד בברכת אביו, יצחק. וכך, הברכה מתחלקת לשני גורמים: גורם הנהגה: "יעבדוך עמים ותשתחוו לך לאומות", וגורם השפע: "ויתן לך האלקים מטל השמים ומשmini הארץ". באחרית ימי, על יעקב להורייש את ברכתו לבניו. בכך לא לקפח אף אחד משני בניו הבכירים, הוא חוצה את ברכת אביו לשתי ברכות שנות. יהודה, כפי שקרה עד עתה הוא בעל העוז, הוא איש העוצמה, הוא נזר **המנהיגות**. לעומתו יוסף, אשר גם לו תפקיד מהותי בהתפתחות האומה היהודית, ככל שפעה ועושר. יעקב, בהכירו את תוכנות בניו ואת מיעודותם ושותיהם, מעניק ברכותיו איש איש לפוי תוכנותיו סממניים ומאפייניו. ברכת הרוח והמנהיגות ניתנת ליודה: "אתה יודוך אחיך... ותשתחוו לך בני אביך גור אריה יהודה... לא יסור שבט מיהודה". ברכת שמיים מעלה, ברכת השפע וברכת הפרון מוענקת ליוסף: "את שדי יברך, ברכות שמים מעלה, ברכות תהום רובצת תחת".

נראה איפוא, כי יעקב מנבע מלפסוק בסוגיה סבוכה שכזו. הוא מותיר להיסטוריה לעשות את שלה, ולהוכיח מי מן האחים הוא הבכיר.